

KÖNYVISMERTETŐ

Karsai Judit:
**A kapitalizmus
 új királyai**

**Kockázati tőke
 Magyarországon és
 a közép-kelet-európai
 régióban**

Megszületett végre a várva várt hazai monográfia a kockázati tőkéről, ezzel a kockázati tőke-kutatás immáron itthon is nagykorúvá vált. Ez a kutatás elsősorban az Egyesült Államokban, de másutt is a világon több évtizedes múltra tekint vissza, az empirikus eredmények egyre szaporodnak, a szakirodalom hatalmasra duzzadt, és a téma a '90-es évektől kezdődően a gazdaságpolitikusok figyelmét is felkeltette. A felhalmozott óriási információ-tömegből a hazai tudományos és szakmai közéletbe mindeddig kevés került át, főként folyóiratcikkek, gyűjteményes kötetek formájában. Karsai Judit új könyve egy rendkívül széles spektrumú és minden eddigi munkánál mélyebb feldolgozást adja az intézményi kockázati tőkével kapcsolatos kutatási eredményeknek, ami már önmagában is alpművé tenné azt – igaz, a magyar akadémiai szféra számára. A mű azonban ezen messze túllépve nemzetközi érdeklődésre is számot tarthat, ugyanis egyedülálló módon képes volt mindezt közép-kelet-európai perspektívába helyezni és a régió kockázati tőke-piaci trendjeinek és sajátosságainak elemzésével „megfejezni”.

A hazai publikum számára a könyv egy másik újdonsága, hogy a szerző kiemelt figyelmet szentelt az intézményi kockázati tőke két szegmense, a klasszikus kockázati tőke-befektetések és a kivásárlások közül az utóbbinak, és minthogy ez a terület eddig még inkább mostohán kezelt téma volt, a mű hiánypótló is a hazai irodalomban. Egyértelműen technikai bravúr, ahogy a szerző a két, jellemzőiben egymástól meglehetősen távol álló szegmenst egyszerre, párhuzamosan képes úgy bemutatni, hogy a leírások mindvégig koherensek maradnak, és nem érzékeljük a töréspontokat a szövegben. Bár a hazai intézményi kockázati tőke-piac kapcsolatos elemzések – ugyancsak Karsai Judit jóvoltából – folyamatosan elérhetőek voltak, ahogy a szerző írja, ennek a munkának a gyümölcsét szüreteli le a hazai intézményi kockázati tőke-piac elmúlt több mint két évtizedét jellemző folyamatainak átfogó bemutatásával.

A könyv hét fejezete közül az első háromból kirajzolódik a téma legfontosabb elméleti összefüggései. Apró részleteiben is megismerjük az ágazat működési modelljét a kockázati tőke négy legfontosabb alapjellemezőjén keresztül. Ez a meghatározás ugyanakkor egyértelműen le is határolja a vizsgált befektetői kört, ugyanis az informális befektetők, illetve a vállalati kockázati tőke-befektetők jó része nem tartozik az értelmezési halmozatába: ezekkel a szegmensekkel a szerző szándéka szerint nem foglalkozik. A kockázati tőke-befektetők kétirányú függése, viszonyrendszere (ugyanis egyfelől pénzügyi köz-

vetítőként kiszolgáltattak az őket finanszírozó szereplők elvárásainak, ugyanakkor befektetőként menedzselniük kell a portfóliójukba tartozó vállalatokba irányuló befektetéseket) külön-külön képezi vizsgálat tárgyát a második és a harmadik fejezetekben. A széles körű nemzetközi kutatási eredményeket szintetizáló megállapításokat rendkívül izgalmassá és élővé teszi a jelenben is zajló piaci folyamatok mélyreható elemzése.

A negyedik fejezetben Karsai Judit az állami szerepvállalás lehetőségeit és korlátait vizsgálja nemzetközi perspektívában. A külföldi tapasztalatokat, a beavatkozás mellett és ellen szóló érveket egyaránt összegezve megállapítja, hogy a megfelelő konstrukciót alkalmazva az állami eszköztár képes lehet hatékonyan ösztönözni az ágazat fejlődését. Az ágazat fejlődésének megítélése ugyanakkor hatásait tekintve meglepő módon nem egyértelműen pozitív kicsengésű a nemzetközi kutatási eredmények tükrében. Ezeket az ellentmondásos vélekedéseket rendszerezi és értékeli a szerző a könyv ötödik fejezetében, melynek során vizsgálja egyfelől a gazdaság egészére (kiváltképp az innovációra és a foglalkoztatásra), másfelől az érintett portfólió cégekre gyakorolt hatásait, és végül a fejezet végén levont következtetések tanúsága szerint a pozitívumok javára billen a mérleg.

A könyv hatodik és hetedik fejezete a közép-kelet-európai régió trendjeibe illesztve kutatja a magyarországi intézményi kockázati tőke-piac nemzetközi beágyazódását. A fejlődés irányainak és sajátosság-

gainak számadatokkal alátámasztott leírását és elemzését üdítően színesítik a mindvégig módszertani eszközként alkalmazott esetpéldák. A hazai kockázati tőke-ágazat húszéves fejlődésének szakaszait és eredményeit összegző megállapítások a szerző által összegyűjtött, értékes adatbázis 1989 és 2010 közötti adatain alapulnak, mely több mint félezer, összesen mintegy öt-milliárd dollár értékű tranzakcióval

kapcsolatos információt foglal magában. Az adatok alapján képet kapunk a hazai kockázati tőke-alapok forrásairól, az állami háttérű és a magánszektorbeli befektetők aktivitásáról, a finanszírozott vállalkozások jellemzőiről, illetve a lépések alkalmazott módozatairól. A megrajzolt kép megerősíti Karsai Judit azon megállapítását, hogy az utóbbi két évtized során egy regionális összehasonlításban is fejlett

kockázati tőke-ágazat jött létre Magyarországon.

Biztos vagyok abban, hogy Karsai Judit új könyve a továbbiakban megkerülhetetlen kiindulópontját fogja jelenteni a hazai kockázati tőke-kutatásnak, mellyel a szerző megkoronázta egy amúgy is gazdag tudományos életmű eredményeit.

Kosztopolosz Andreász

John Storey –
– Graeme Salaman:

Vezetői dilemmák¹

Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010.
255 oldal

Menedzsment szakkönyvtár
(szerk. Szerb László)

Önmagában a rendkívül gazdag és végtelen ítéleteket hordó vezetés- és szervezéstudományi irodalomban való tájékozódás is nagy feladat, de a vezető problémamegoldási, döntési kényszere, az ehhez szükséges stratégiai és aktuális ismeretek mozgósítása sem egyszerű esemény. Minden vállalati feladat a teljesség ismeretét, de ennek kockázatait hordja magában. A vezetői döntéseknek ezért az objektív tényezők mellett azok szubjektív elemeire is szükséges figyelemmel lennie. Találók Szintay István megjegyzései a vezetőről, aki „magányos ember: döntései, illetve azok súlya és következményei miatt a dilemmák feszültségében él”.

Számos kezdeményezés történt és történik a helyzet feloldására, vagy legalábbis könnyítésére. Ebbe a körbe tartozik két, az emberierőforrás- és vezetésstudo-

mányban elismert szerző, John Storey és Graeme Salaman legújabb műve, a Vezetői dilemmák¹. Még 2009-ben jelent meg John Storey – Graeme Salaman műve² és jó választással a Menedzsment szakkönyvtár sorozatban (szerk. Szerb László) már kézbe is vehetünk egy nem szokványos, gazdag előzményekre-kutatásokra, 41 esettanulmányra is épülő vezető – vezetést támogató művet.

Bár a menedzsmentmodellek, a best practice ajánlások, vezetési sémák sorával rendelkezünk, a vezető minduntalan szembesül a „hogyan” és „másképp” lehetőségeivel, a választás szabadsága mentén elébe táruló dilemmákkal és paradoxonokkal. John Storey és Graeme Salaman korábbi tevékenységük folytatásaként gazdag tapasztalataikat a tudás adta más megközelítés rendszerében dolgozták fel, a vezető támogatására.

A kötet rendszerelvű megközelítésben olvasóját bevezeti az alapkérdésekbe, majd a dilemmákat és paradoxonokat hat, a vállalatvezetési gyakorlatban lényeges feladatként jelentkező csoportban elemzi. Orientáló összefoglalója a lehetséges és ésszerűnek tartott következtetésekkel zárja a fordításnak is köszönhetően érdekes olvasmányt, ugyanakkor széles elméleti és gyakorlati alapokon nyugvó vezetési szakkönyvet.

A szerzők bevezetője, *A dilemmák és a paradoxonok lehetőséget kihasználó vezetési stílus, A dilemmák és paradoxonok természete* körében tipizál dilemmákat és paradoxonokat, illetve ezek vezetésben történő felhasználását.

Amásodik rész, *A hat dilemma és paradoxon* a vállalati gyakorlathoz kapcsolódva ad elméleti és gyakorlati képet a folyamat- és helyzetalkulásról. *A Stratégiai dilemmák és paradoxonok, A szervezeti forma és struktúra dilemmái és paradoxonai, A teljesítménymenedzsment dilemmái és paradoxonai, Az innováció dilemmái és paradoxonai, A vezetői tudás dilemmái és paradoxonai* fejezetei után *A szervezeti változás dilemmái és paradoxonai* gazdagítják a vezető ismereteit a kívánatos optimális döntések előkészítése és elhatározása körére.

Az összegző fejezetben részben a dilemmákról és a paradoxonokról összevontak fényében, részben a vezetői logika alapján ösztönöznek a komplex megoldások alkalmazására, az egyes feladatokhoz mért tudások célorientált mozgósítására az eredményes működés érdekében.

Ma a vezetés folyamatosan szembesül az „új gazdaság” követelményeivel, ugyanakkor nem lehet eltekinteni a „régis gazdaság” elvein és törvényszerűségein nyugvó gazdaságpolitika szükségességétől.